

FRYSLÂN DÉ WETTERWAARMTE-REGIO VAN NEDERLAND

In het waterrijke Fryslân liggen veel kansen voor aquathermie: de winning, opslag en distributie van warmte uit water. In het Fries noemen we dit Wetterwaarmte. Naast energie biedt aquathermie ook kansen voor ecologie, economie en de lokale Mienskip.

AMBITIE

In Fryslân versnellen we de warmtetransitie door brede toepassing van collectieve warmtenetten en aquathermie in de gebouwde omgeving en het faciliteren van lokale initiatieven en eigenaarschap.

DOEL

Het hogere doel is dat in 2030 60.000 Friese woningen en 10.000 bedrijfsgebouwen zijn aangesloten op collectieve warmtesystemen.

In 2030 aangesloten:
60.000 Friese
woningen en **10.000**
bedrijfsgebouwen

ACTIEPROGRAMMA Missy Wetterwaarmte 2022-2025

Drie actielijnen

- ➔ 1 Nieuwe initiatieven op weg helpen
- ➔ 2 Uitvoering van projecten
- ➔ 3 Kennis ontwikkelen en delen

SUCCESSEN

Start van de gezamenlijke missie: Fryslân is dé aquathermie provincie van Nederland.

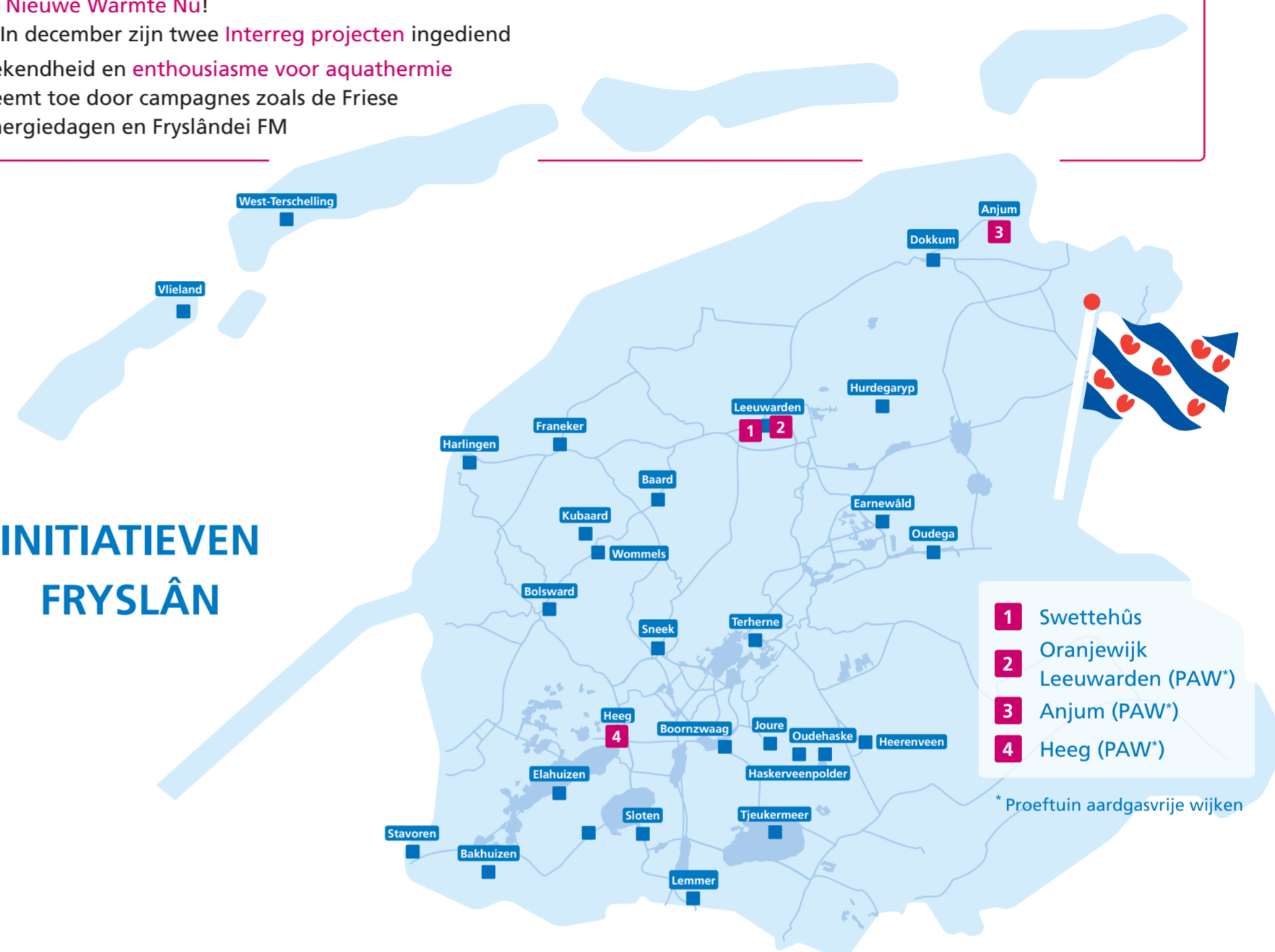
- De **samenwerking** tussen gemeenten, wetterskip en provincie verloopt met veel energie. Bestuursleden zijn betrokken en tonen ambitie.
- In Fryslân zijn **45 locaties** in beeld waar kansen voor aquathermie worden verkend
- Nationaal betrokken in de stuurgroep van het **Netwerk Aquathermie**
- Er is **€18 miljoen** voor Friese aquathermie initiatieven
- In april zijn subsidies toegekend voor **PAW proeftuinen** Heeg, Anjum en Oranjewijk Leeuwarden
 - In mei is Heeg geselecteerd als vliegwielproject bij **Nieuwe Warmte Nu!**
 - In december zijn twee **Interreg projecten** ingediend
- Bekendheid en **enthousiasme voor aquathermie** neemt toe door campagnes zoals de Friese Energiedagen en Fryslândeï FM

TEGENSLAGEN

- Financieringsbronnen voor de ontwikkelfase in projecten zijn **moeilijk bereikbaar**
- Het proces rondom warmtenetten is **complex**
- De **verwachting** dat uitvoering van projecten **sneller** zou verlopen
- Koeling van het oppervlaktewater met aquathermie heeft nog **niet geleid** tot een **Elfstedentocht**

INITIATIEVEN FRYSLÂN

ACTIEPROGRAMMA: MISSY WETTERWAARMTE 2022-2025

JAARPLAN
2023

1 Nieuwe initiatieven op weg helpen

Het doel is dat er in 2025 een centraal loket is ingericht die lokale initiatieven verder helpt. Zo'n loket biedt een aanspreekpunt voor vragen en hulp over aquathermie op gebied van techniek, financiën en juridische zaken. Door praktijklessen te ontsluiten kunnen standaarden worden ontwikkeld die nieuwe initiatieven sneller op weg helpen in het proces.

Voor 2023 zijn de volgende doelen voorzien:

- ➔ Er is een centraal loket ingericht onder de Friese Energietafel
- ➔ Er is ervaring opgedaan met 5 wijktools
- ➔ Kaders voor waterbeleid zijn helder

2 Uitvoering van projecten

Het doel is dat in 2025 in totaal 5 demonstratieprojecten met aquathermie zijn gerealiseerd. Om deze uitvoering te versnellen moeten knelpunten op gebied van ontwikkel-financiering worden weggenomen. Ook moeten keuzes worden gemaakt over de governance.

Voor 2023 zijn de volgende doelen voorzien:

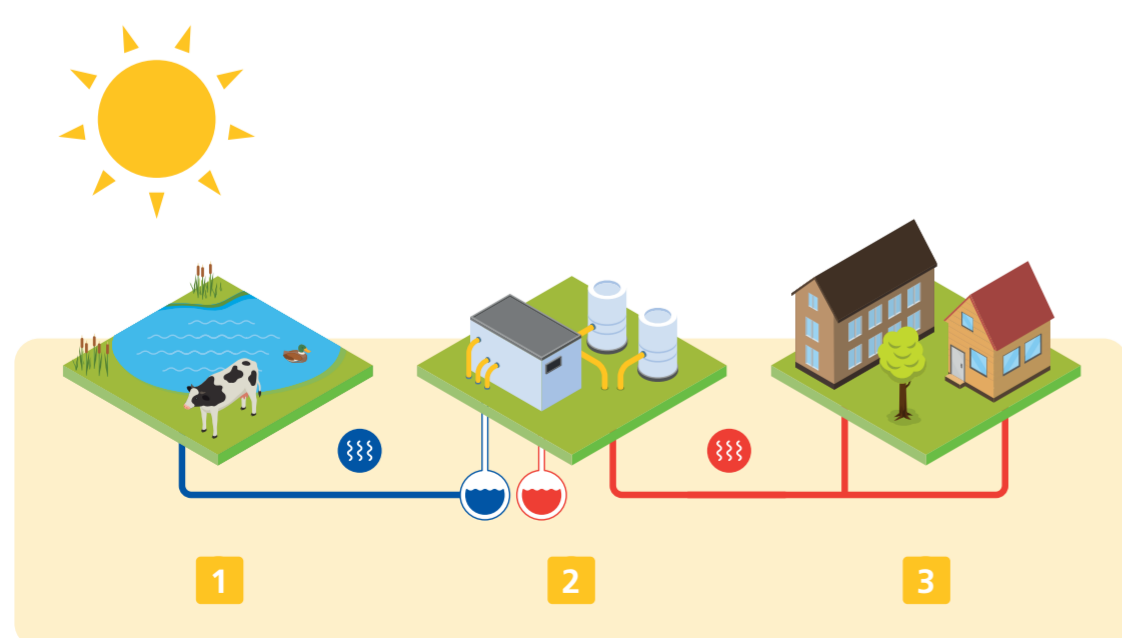
- ➔ Er is een Friese strategie voor de Warmtenet Investeringssubsidie (WIS)
- ➔ Er is een shortlist met financiering bronnen voor 10 Friese initiatieven
- ➔ Het meest optimale governance model voor Fryslân is bekend

3 Kennis ontwikkelen en delen

Het doel is dat er in 2025 een actief lerend netwerk bestaat met 50 organisaties die lessen delen en onopgeloste leerpunten agenderen rondom aquathermie. De kennis die binnen de werkgroep wordt ontwikkeld willen we ontsluiten en beschikbaar maken in een 'open source' omgeving voor bewoners, bedrijven en overheden. We willen Friese partijen samenbrengen tijdens bijeenkomsten. Daarnaast willen we bekendheid en bewustwording in Fryslân door met campagnes te laten zien dat aquathermie werkt.

Voor 2023 zijn de volgende doelen voorzien:

- ➔ Er zijn 4 Community of Practice bijeenkomsten georganiseerd
- ➔ Er zijn 3 communicatie campagnes uitgevoerd

WAT IS WETTERWAARMTE?

- 1 In de zomer wordt oppervlaktewater verwarmd door de zon. Het opgewarmde water wordt opgeslagen in een warmte-koudeopslag (WKO), zodat de warmte bewaard blijft.
- 2 In de winter wordt ook warmte onttrokken aan het water. Die warmte wordt door een collectieve warmtepomp opgewekt tot een temperatuur die we kunnen gebruiken voor verwarming.
- 3 Van de collectieve warmtepomp wordt het water door een warmtenet naar de woningen en gebouwen gebracht. Het afgekoelde water wordt opgeslagen in de warmte-koudeopslag om 's zomers gebouwen te koelen.